

Pašvaldību likums nosaka pašvaldību autonomās funkcijas, tai skaitā sniegt iedzīvotājiem palīdzību mājokļa jautājumu risināšanā, kā arī veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu.

Cēsu novada pašvaldība savā attīstības programmā 2022. - 2028.gadam starp veicamiem darbiem iedzīvotāju dzīves kvalitātes uz-

labošanā ierakstījusi, ka tiks izveidota pašvaldības atbalsta programma pagalmu labiekārtošanai daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām, kurās veikti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi un atjaunotas fasādes.

Novada dome 2021.gada nogalē pieņēma saistošos noteikumus "Par līdzfinansējumu energoefektivitātes pasākumu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās", "Par līdz-

finansējumu daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai Cēsu novadā". Līdz administratīvi teritoriālajai reformai šos jautājumus novados risināja dažādi, tagad otro gadu uz pašvaldības līdzfinansējumu var pieteikties no visa Cēsu novada un šo iespēju sāk izmantot arī pagastos, lai sakārtotu daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas, labiekārtotu to apkārtni.

Ar cilvēkiem ir jārūnā

Cēsu novada pašvaldības konkursā energoefektivitātes pasākumu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās tika saņemti pieci pieteikumi, visus apstiprināja, ar pieteicējiem noslēgti līgumi. Kopumā šim mērķim budžetā bija atvēlēti 60 tūkstoši eiro, projektiem iztērēti 36,5 tūkstoši eiro.

Pieci pieteikumi energoefektivitātes projektos visā novadā it kā nav daudz, bet jāņem vērā, ka to sagatavošana prasa ieguldīt darbu un līdzekļus. Evija Atvara no Cēsu novada Infrastruktūras pārvaldības nodaļas norāda, ka projektu pieteicējiem jāiegulda arī līdzfinansējums, jābūt veiktam ēkas energoaudītam: "Taču priecē, ka ir iedzīvotāji, kas izvēlas atbalstu un rīkojas, lai dokumentus sagatavotu, iesniegtu, īpaši patīkami, ka divus pieteikumus, kas arī saņēma atbalstu, saņēmām no pagastiem."

Konkursa nolikumā precīzi atrunāts, kas nepieciešams, lai pretendētu uz šo līdzfinansējumu, tostarp mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanai un apsaimniekošanai jābūt izveidotai dzīvokļu īpašnieku biedrībai, sabiedrībai vai ir noslēgti līgumi par mājas apsaimniekošanu.

Līdzfinansējumu piešķir mājas atjaunošanai energoefektivitātes pasākumu īstenošanas nolūkos ne vairāk kā četrus eiro uz vienu dzīvojamās mājas kopējās platības kvadrātmetru. Ar šo finansējumu veicami pasākumi, kas norādīti energoaudītā.

Trīs projekti atbalstīti Cēsīs, tos iesniedza apsaimniekotājs SIA "CDZP", lai uzlabotu energoefektivitāti daudzdzīvokļu dzīvojamajam namam Zirņu ielā 9, Ezera ielā 6 un Ata Kronvalda ielā 31B. Atbalstīts arī pieteikums, ko iesniedza SIA "JGA" par ārdurvju nomaiņu Ezera ielā 2, Rīdzenē, Vaives pagastā.

Dzīvokļu īpašnieku biedrība "Ielejas" Stalbes pagastā iesniedza pieteikumu par siltummezgla izbūvi mājā "Ielejas".

Biedrības valdes priekšsēdētāja Kitija Leja, jautāta, cik viegli nācis pirmais pašu realizētais projekts, neslēpj, ka bijis uztraukums, vai viss izdosies, vai būs pareizi sagatavoti visi dokumenti. Bet noteikumi bijuši skaidri uzrakstīti, arī pašvaldības speciālisti bijuši atsaucīgi, palīdzējuši ar padomu.

"Tagad atskatoties jāsaka, nebija ne maz tik traki," vērtē K. Leja. "Kad izlasīju par iespēju pieteikties konkursam, nolēmām startēt. Jo īpaši tāpēc, ka ēkai jau bija veikts energoaudīts, kas bija viena no konkursa prasībām. Tiesa, laiks no doku-

mentu iesniegšanas līdz rezultātu paziņošanai vilkās ļoti lēni, bet viss beidzās veiksmīgi! Neslēpšu, ir zināms lepnums, ka to izdarījām, parādot, ka arī laukos daudzdzīvokļu namu iedzīvotāji spēj sakopot spēkus un piesaistīt finansējumu savas dzīves kvalitātes uzlabošanai, un cerams, mūsu piemēram sekos arī citi.

Jau pirms gada bija jāpieņem lēmums, vai vēlamies saglabāt centralizēto siltumapgādi. No tā bija atkarīgs, vai pašvaldība renovēs siltumtrasi. Izvēlējamies saglabāt šo ērtību, centralizēto siltumu, un pašvaldība šogad veic siltumtrases pārbūvi."

Māju apsaimniekošanas projektos noteicēji ir iedzīvotāji, arī šajā konkursā nolikums paredz, ka ne mazāk kā 51 procenti no nama dzīvokļu īpašniekiem, balsojot "par", pieņēmuši lēmumu veikt energoefektivitātes pasākumus, nodrošinot arī nepieciešamo līdzfinansējuma daļu.

K. Leja stāsta, ka ne visi iedzīvotāji atbalstījuši iecerī, viņiem bijuši savi argumenti, priekšlikumi, kur pašvaldības līdzfinansējuma naudu izlietot, tomēr vairums atbalstīja siltummezgla izbūvi: "Ar cilvēkiem ir jārūnā, viņiem jāizstāsta, uzskatāmi jāparāda, kur un kādi būs ieguldījumi, jāuzskaita ieguvumi. Cilvēki ir gatavi maksāt, bet viņi grib skaidrību, kāds būs ieguvums. Tāpēc sīki un smalki jāizstāsta, kur nauda tiek izlietota, kā veidojas apsaimniekošanas maksa."

Viņa arī pastāsta, kas pamudinājis veidot dzīvokļu īpašnieku biedrību, uzņemties tās vadīšanu, dokumentu kārtošanu: "Uz to pamudināja daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanas jautājums. Mūsu māja ir tajā kategorijā, kurai vajadzīgs pārvaldnieks ar atbilstošu izglītību, un bija divas iespējas: vai nu kāds no mūsu mājas iegūst pārvaldnieka kvalifikāciju, vai mums jāmeklē kāds lielais spēlētājs, lielais apsaimniekotājs, kurš pārņemtu ēku. Rezultātā pati nolēmu spert šo soli, gāju mācīties, ieguvu kvalifikāciju, un tā arī sākām. Esmu sapratusi, lai namu apsaimniekotu, jābūt zināšanām. Cilvēki bieži iedomājas, ka nodibinās biedrību un paši tiks galā, bet patiesībā tā nav. Jābūt plašām zināšanām, jāprot lasīt normatīvos aktus, jāizprot dokumentu aprītes kārtība un daudz cita. Protams, pati joprojām daudz mācos, tas prasa laiku, taču mūsu piemērs iedvesmojis citus, biedrības nodibinātas visās mājās Stalbē."

Jauno apkures sezonu "Ieleju" iedzīvotāji varēs gaidīt bez bažām, jo siltummezgls uzstādīts, pieņemšanas akts parakstīts, šonedēļ pašvaldībā tiks iesniegts pārskats par paveikto, un plānotais finansējums tiks saņemts.

Uz norādi, ka šoreiz pirmie kucēni nebija jāslīcina, K. Leja saka, ka šis projekts devis drosmi, parādījis, ka ir vērts censties: "Tas bija labs treniņš, tagad esam gatavi nākamajam lielajam solim, mājas siltināšanas projektam. Ceru, ka mūsu piemērs kalpos cilvēkiem pagastos kā iedvesma, ka var izdarīt, tas nav nekas nepaceļams." □

Pašiem par savu māju jārūpējas

Cēsu novada pašvaldības projektu konkursā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai tika saņemti septiņi pieteikumi, vienu atsaucā, pārējos sešus atbalstīja. Konkursa budžets bija 50 tūkstoši eiro, pieteikumi tika iesniegti par 32 240 eiro.

Atbilstoši nolikumam pašvaldības maksimālā līdzfinansējuma apmērs vienam projektam ir atkarīgs no plānotajiem darbiem. Brauktuves, ietves vai stāvlaukuma esošā seguma izlases remontam ne vairāk kā 3000 eiro; iekškvartālu apgaismojuma jaunbūvei, pārbūvei vai atjaunošanai ne vairāk kā 4000 eiro; brauktuves, ietves vai stāvlaukuma jaunbūvei, pārbūvei vai atjaunošanai mājai piesaistītājā zemesgabalā līdz 8500 eiro; citam labiekārtojumam – ne vairāk kā 5000 eiro.

Pašu iedzīvotāju līdzfinansējumam jābūt vismaz 50 procentu apmērā no izmaksām.

Arī šajā konkursā visaktīvākais bija apsaimniekošanas uzņēmums "CdzP", iesniedzot četrus pieteikumus, lai veiktu uzlabojumus Cēsīs, Lenču ielā 48, Lenču ielā 42, Viestura ielā 12 un Leona Paegles 8b.

Atbalstīts arī dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības "Nora" projekts par brauktuves un stāvlaukuma pārbūvi Cēsīs, Vaives ielā 2a. Sabiedrība aktīvi cenšas izmantot iespējas līdzfinansējuma piesaistē, šis bijis kārtējais projekts, kas saņēmis atbalstu. Valdes priekšsēdētājs Māris Šķēle stāsta: "Jau sen domājam par iekšpagalma starp māju un blakus esošo bērnu dārzu pārbūvi, jāuzlabo brauktuve un stāvlaukums, vasarās tur ir pamatīgi putekļi. Tas traucēja gan mūsu mājai, gan bērnu dārzam, logus vaļā turēt nebija iespējams, cieta ēku fasādes. Nolēmām projekta ietvaros veikt brauktuves un stāvlaukuma divkārtu virsmas apstrādi, kā arī nobruģēt mājas ieejas posmus. Izskanēja arī priekšlikums likt asfaltu, bet tas izmaksātu divreiz dārgāk, bet pie esošās transporta plūsmas arī šis segums kalpos ilgi.

Veicām cenu aptauju, izvēlējamies izdevīgāko variantu, darbus veica uzņēmums "Imberteh", kam ir liela pieredze divkārtu virsmas apstrādes īstenošanā. Trīs nedēļu laikā darbi tika paveikti."

Pašvaldības līdzfinansējums bija 8500 eiro, bet pašu iedzīvotāju ieguldījums gandrīz 10 000 eiro. Šī summa bijusi uzkrāta, varējuši iztikt bez kredīta.

"Tas nav vienīgais mūsu mājā īstenojamais projekts," stāsta M. Šķēle. "Piesaistīts "Altum" finansējums ēkas renovācijai, pāris reižu izmantots arī pašvaldības atbalsts energoefektivitātes uzlabošanai. Kopumā no pašvaldības pašiem gadiem būs piesaistījuši tūkstošus 30. Tā ir iespēja, kas ir jāizmanto! Protams, tas prasa darbu, laiku, arī nervus, bet ir to vērts," saka M. Šķēle.

Arī šajā konkursā divi pieteikumi bija

no pagastiem, abi atbalstīti. Viens no tiem ir biedrības "Rīdzene Nākotnes 4" pieteikums par piebraucamā ceļa un aku vāku remontu pie ēkām Vaives pagastā, otrs - biedrības "Bērzkroga āres" pieteikums par māju "Āres" Veselavas pagastā piebraucamā ceļa virskārtas seguma atjaunošanu. Biedrība nodibināta šogad, tās pārstāvis Armands atzīst, ka pirmais projekts nav viegls, jo jāizpilda kaudze dokumentu un līdz pat pēdējam nav bijis skaidrs, kas būs: "Vairākkārt labojot, pārrakstot dokumentus, atbalstu saņēmām, lai gan "hop" vēl nevar teikt. To varēs, kad viss būs pilnībā pabeigts, pareizi iesniegts pārskats un nauda no pašvaldības saņemta. Tad varēsim teikt, ka esam malači!"

Arī viņš norāda, ka iedzīvotāji izprot situāciju, ir gatavi atbalstīt, apzinās, ka pašiem par savu māju un teritoriju jā rūpējas, bet ar cilvēkiem jārūnā, jāstāsta, tad viss ir kārtībā.

Pēc biedrības nodibināšanas, domājot par veicamajiem darbiem, bijis skaidrs, ka pirmā izvēle būs piebraucamais ceļš, jo, kā saka Armands, tas ir ļoti kritiskā stāvoklī, 95 procenti no tā seguma ir bedrēs: "Visus priekšdarbus esam veikuši, lai uzklātu virskārtas segumu, un šajā nedēļā darbi, cerams, tiks pabeigti, tad būs jākārt pārskatī, lai saņemtu finansējumu. Izdarīsim šo darbu, tad domāsim tālāk, jo vajadzību mājai netrūkst."

Evija Atvara no Cēsu novada Infrastruktūras pārvaldības nodaļas izsaka cerību, ka līdzfinansējuma konkursi mudinās iedzīvotājus motivēt ēku apsaimniekotājus, liks lielāku vērību pievērst sava kopīpašuma apsaimniekošanai: "Redzam, ka domāšana mainās, cilvēki saprot, ka jārīkojas pašiem, cits viņu vietā nedarīs."

Visi atbalstītie projekti, gan labiekārtošanas, gan energoefektivitātes, jāīsteno gada laikā. Pēc E. Atvaras teiktā, daži projekti jau pabeigti, citi ir procesā, bet vairumu plānots pabeigt šajā gadā. Īpaši tas attiecas uz energoefektivitātes projektiem, lai efekts būtu jau šajā apkures sezonā.

Citu māju apsaimniekotājiem šajā ziemā ir laiks sagatavoties nākamā gada konkursiem, pakonsultēties ar tiem, kuri iespēju izmantojuši. □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA "Cēsu Druva".